

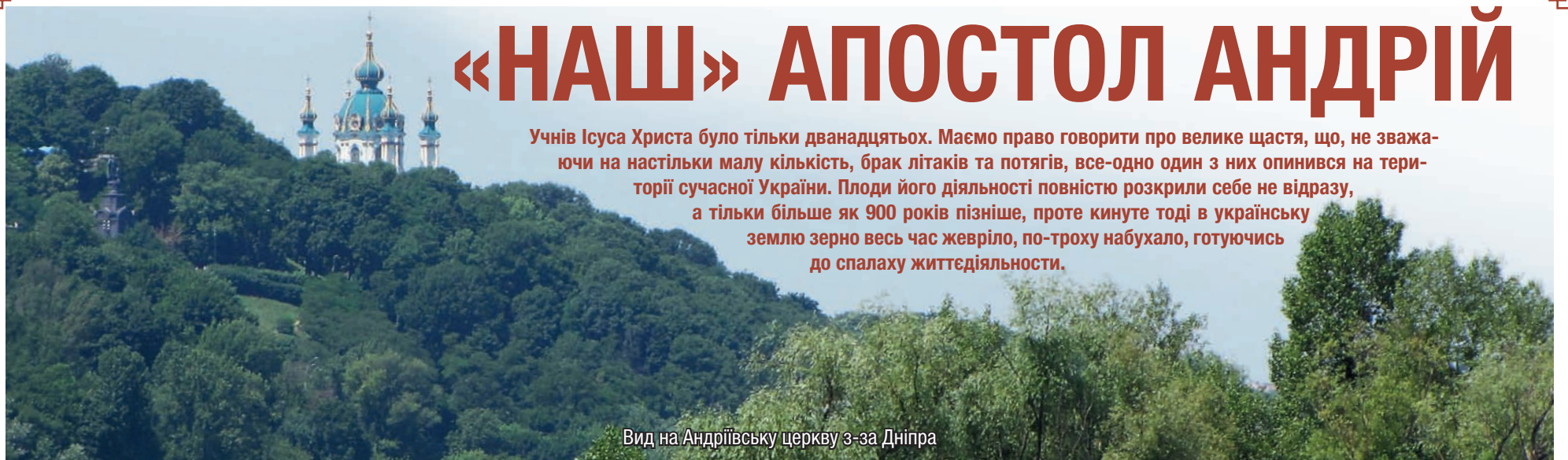
ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНЬСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

PIK ВИДАННЯ • JAHRGANG 64

ГРУДЕНЬ • DEZEMBER 2012 • Nr.23 (2859)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

«НАШ» АПОСТОЛ АНДРІЙ

Учнів Ісуса Христа було тільки дванадцятьох. Маємо право говорити про велике щастя, що, не зважаючи на настільки малу кількість, брак літаків та потягів, все-одно один з них опинився на території сучасної України. Флори його діяльності повністю розкрили себе не відразу, а тільки більше як 900 років пізніше, проте кинуте тоді в українську землю зерно весь час жевріло, по-троху набувало, готуючись до спалаху життєдіяльності.

Вид на Андріївську церкву з-за Дніпра

У нас обмаль інформації про початки християнства в Україні. Над витоками, безумовно, працювало багато людей, часто таких, яких не знаємо. За незаперечне вважаємо все те, що зв'язане з Володимиром Великим. Так само не має сумніву, що з малої групи Христових учнів до наших земель «пробився» св. Андрій, менш відомий брат іншого рибалки, св. Петра. В такому сенсі він «наш» апостол, який

проповідував на узбережжі Понтуса Еуксінуса (Чорного моря), нашого «руського» моря. А от, чи цей великий просвітителю справді був на пагорбах, де нині Київ – 100-відсоткової впевненості немає. Хоча ми знаємо, що на цю тему є запис в «Повісті минулих літ» Нестора. Там мовиться про те, що майже 2000 років тому під час своєї третьої подорожі з християнською проповіддю у землі скіфів св. Андрій побував на схилах Дніпра, де згодом був збудований Київ, і освятив це міс-

це, встановивши там хреста. Нестор-літописець відзначає, що Андрій «...указав на гори і прорік благодать граду, який постане на них».

Можна сказати, що отак почалася бурхлива історія міста, яке назвуть Києвом; історія цікава, прекрасна, а хвилинами і страшна, власне, страшного було може навіть більше, ніж прекрасного. Згадаймо татарську навалу, спалення первісного Києва та його перших церков з Десятинною на чолі, що безумовно змінило вектор нашого роз-

витку. А комуністи чого варті зі своєю великою руїною! Тим не менше, це історія героїчна, історія розвитку, поступу, але так само, історія багатостолітнього опору наїзникам зі сходу та півночі, з півдня та заходу, власне, йшли вороги на Київ з усіх напрямків.

Якщо правда те, що Андрій таки добрався до місця, де нині розташована столиця України, то цікаво, з якого саме пагорба здійснив благословення? В 1621 році архімандрит Захарій Копистенський свідчив, що на місці,

де нібито апостол Андрій поставив свого хреста, височіє храм Воздвиження Хреста Господнього, нині там (побудована 1744 року) відома на увесь світ Андріївська церква. Ну, от, якщо вірити Архімандриту та його джерелам, то апостол Андрій символічне приношення світла Господнього на нашу землю здійснив там, де нині починається Андріївський Узвіз, безумовно він мав звідтам прекрасний вид на Дніпро, мав широкий горизонт, як Шевченко в Каневі.

Продовження на 3 стор. ►

ПОЦІЛУНОК БОГА

РОЗМОВА З ОТЦЕМ ВОЛОДИМИРОМ ГРУЦЕЮ

«Бог дарує кожному з нас радість від спілкування з цікавими людьми. Наш співрозмовник – чернець, один з когорти тих, яких у християнському світі іменують редемптористами.» (о. М. Бучинський)

✦ Преподобний отче Володимире! Що було основним предметом Ваших богословських зацікавлень під час навчання в Австрії?

Дуже важливими у служінні редемптористів є як сповідництво, так і проповідництво. Недарма наш засновник, святий Альфонс Лігурі, є покровителем моралістів і сповідників. З іншого боку, для нас, як представників Східної Церкви, є важливою пасхальною богослов'ям. Роблю акцент на тому, що в центрі життя і діяльності редемптористів є людина. Сповідь для людини – то не є якийсь трибунал, допит чи суд, де вона має бути покарана, пригнічена. Ні! Сповідь для людини є духовною терапією, яка не лише очищує її минуле, але також скерована на майбутнє. Вона дає людині якість світла у житті, якість надію, дарує людині

прощення, присутність Бога на подальшу життєву дорогу. І саме так над цим я працював, доки навчання не завершилося. Далі, як переконаюся, це знаходить відбиток у житті і в душах людей. Бо ж приходять до наших сповідальниць різні люди. Вони приходять з різними потребами, тому я вважаю, що сповідь є дуже істотною. Вона оживляє людину. Є також важливим особистісний контакт з людиною. Подивімося, як Ісус оздоровляв. Так, він проповідував. Біля нього було багато людей. Але якісь оздоровлення чи чуда ставалися при зустрічі: поглядом, дотиком, словом. Дуже особистим словом. І я вважаю, що саме такою і є сповідь, а тому й називаю її поцілунком Бога.

✦ Українські редемптористи, як спільнота, готуються

до святкування ювілею. Що змінилося в методах місійної діяльності отців-редемптористів за цей час?

У 1913 році редемптористи з Бельгії приїхали в Україну. Це були редемптористи латинського обряду. Вони змушені були вивчити нашу мову, наш східний обряд. І їм це давалося не завжди дуже легко. Але вони приїхали з певним завданням, певною місією. Митрополит Андрей, запрошуючи їх, вважав дуже важливими їхні майбутні місії, їхні реколекції. Слід зауважити, що редемптористи завжди відповідали і відповідають на потреби місцевої Церкви, потреби певного єпископа, який бажає запросити їх для служіння на тій чи іншій території. Так склалася доля нашого народу, що багато людей виїхало закордон. І тут є також специфіка праці для на-

Отець-доктор Володимир Груца

ших людей у нашому ж таки східному обряді. Наші співбрати з України також працюють в Бельгії, Іспанії, Португалії, у Канаді, в США, немовби ідучи за тими людьми, що виїхали. Але великим таким скарбом нашої спільноти редемптористів є те, що ми є міжнародною спільнотою. Тобто, ми є присутні у понад 70 країнах світу, де є наші монастирі, наші співбрати. Тобто творяться такі міжнародні спільноти. І навіть наша генеральна капітула, генеральний уряд редемптористів дуже заохочує до формування міжнародних спільнот, відповідаючи також на потреби

світу, на потреби глобалізації. Редемптористи служать у п'ятьох обрядах: маронітському, халдейському, сиромалабарському, візантійському і латинському.

✦ Слід розуміти, що середовище, у якому проповідують Ваші співбрати, є дуже часто поліетнічним?

Так, різні народи, різні обряди, різні культури, але цілком одна – місійна діяльність. Звичайно, що цей термін сьогодні можна пояснювати дуже по-різному. У нашій традиції не було такого, щоб провадити парафії, парафіяльне душпастирство. Але, відповідаючи на потреби Церкви, ми стикаємося й з такою необхідністю. Ми стараємося, щоб це була неустанна місія. Люди радо приходять до наших церков, бо знають, що там можна приступити до сповіді. Одним з перших редемптористів-українців був Миколай Чернецький. Він вступив до монастиря вже як священник у 1919 році. Це був ревний місіонер на землях Галичини і Волині. Також його згодом призначили єпископом Волині і Полісся. Там він втілював авторитетом людей різних віросповідань.

Продовження на 5 стор. ►

РІК ВІРИ

МАРІЙНА ВІРА

Що означає вірити?

Вірити означає поклатися, надіятися. Вірити означає допустити. Вірити означає, найперш, прихилитися, віддати себе. Одним словом, вірити, означає любити. Чого вартує розумовий силогізм, якщо він не досягає, ані не зобов'язує до життя? Вірити означає «ходити в Божій присутності». Віра в той самий час і дія, і постава – переконання, котре захоплює, обіймає і проймає всі пори людської особи: її надію, її вірність, її розумову згоду і почуттєву відданість. Зобов'язує цілу історію однієї особи; керує її критеріями, вчинками, поведінкою і життєвими натхненнями. Вірити означає віддатися беззаперечно. Це є біблійна віра: злучитися з самим Богом. Віра не відноситься тільки до догм, до правди про Бога. Вона є відданням себе Божій волі. Не є, найперше, розумовим процесом, переходом з твердження на твердження і вкінці до висновку, вирішуванням розумових комбінацій, понять і розумових припущень. Вона є найперше життєвою поставою.

Федуско з Самбора. Благовіщення. Ікона з Наконечного, 1579 р.

Прикладом у вірі, якої очікує від нас Господь, є Пречиста Діва Марія, Богородиця. У добре відомому «Магніфікаті» («Величання») згадується Авраам, від якого походить старозавітний Божий народ. Пречиста Діва Марія згадується поряд з Авраамом, прабатьком віри: Богородиця – є нашим прикладом у вірі.

У вирішальному часі свого життя Марія вирішує свою долю словами: «Нехай мені станеться за Твоїм словом». Ці слова містять у собі широку духовність, котра обіймає ціле життя з усіма поштовхами й обов'язками, як то роблять «убогі духом». Та духовність мала вплив і на виховання її Сина. Марія живе занурена в Бога, цілковито віддана його волі, через те була наповнена глибоким миром і певністю, навіть посеред невтихоючої бурі.

Марійна віра є нова, особиста і первісно християнська віра, котра виходить поза межі старозавітної віри. В тій вірі маємо зворушливий перехід віри старого Ізраїля до сміливої і особистої віри нового Ізраїля. Її віра є, по-людськи кажучи: вірою у неможливе. Важко задумати, що Бог може шукати віру в Бога, котрий став чоловіком. Марія ту віру сповідує. Вона є перша християнка – вірець і натхнення для кожної віруючої людини.

МАТИ ВСІХ ВІРУЮЧИХ

У богословському значенні «убогі духом», це члени Божого народу, котрий вірно сповняє Божу волю, благає спасіння. Марія є уособленням всіх тих «убогих духом» (у богословському значенні). «Він пригорнув Ізраїля, слугу свого, згадавши своє милосердя, як обі-

цяв був батькам нашим – Авраамові і його потомству повіки» – короткий і центральний зміст історії спасіння Старого Завіту, вказує на початки Божого народу, на Авраама, в котрому Ізраїль був уособлений. Автор поставив Марію поряд з Авраамом, від якого походить старозавітний Божий народ. Між іншим, вже словами «Для Бога нема нічого неможливого!» пов'язує Марію з історією Авраама. Насправді, в описі благовіщення є кілька наочних подібностей між Маріїним образом та Авраамовим образом: Марія знайшла ласку в Бога, як колись знайшов Авраам, і ангелові слова «Не бійся, Маріє!» спрямовують на слова, котрі були сказані Авраамові. Марію будуть вважати блаженною, щасливою всі наступні покоління, народи. Як колись Бог обіцяв Авраамові, що буде

благословенням для багатьох народів і що в ньому будуть благословлятися багато народів, так Ізраїль був уособлений у Марії стосовно свого есхатологічного довершення. Віра є дуже важлива: як Авраам батько всіх віруючих, так Марія мати всіх віруючих. Марія повірила Богові («Щаслива та, що повірила!»), і Авраам повірив Богові і тоді, коли речі виглядали, по-людськи дивлячись, неможливими. Марія з Авраамом пов'язана як довершення з початком: у Марії прийшло до повноти те, що зачалося в історії Авраама. Так Авраам стоїть на початку, а Марія в кінці величного, історичноспасительного ходу. В Авраамі той хід розпочався, а в Марії досяг своєї вершини.

с. Євсевія Оксана
Мудранинець,
«Марійна віра» (фрагмент),
Загреб 2010

ЖАРТ БОГА
(фейлетон)

У напівтемному вагоні вечірнього поїзда з Кракова сивий дідок середнього зросту з пожевклою бородою, майже без зубів та в одязі, який в мене зазвичай асоціюється з волоцюгами, намагається витягнути з купе дитячий візочок.

– Чи можу Вам допомогти?
– Поки що ні, а потім – невідомо, – чую софістичну відповідь.
Прохід вузький, обійти неможливо. Тому йду за ним, його візком та дитиною поміж нами.
– Ви виходите в Катовіцах? – питає вже біля тамбуру.
– Ні, я їду до Вроцлава.
– По cholera? – питає. – Якого милого?
– Ще не знаю, – заскочений таким питанням не можу зрозуміти, чого ж я до того Вроцлава їду.
– Вчуся там.
– На чому?
– На журналістиці.
– То ми будемо колегами, – каже дідок, тепер намагаючись пропхати візок у двері тамбура.
– Ви теж журналіст?
– Так. А ти на якому році?
– На першому році магістратури. Бакалаврат закінчив у Львові. Я з України.
– Па-руські розгавариваєш?
– Ну, розумію...

– Але неохоче, – сам робить висновок. Розмову перериває телефонний дзвінок. Після телефону показує на дитину:
– Оце маю жарт від Бога, – каже та відразу чекає на мій запитальний погляд. Звичайно ж, його отримує і продовжує:

– Це моя донька, має 4 роки.
– ...?
– А я вже маю 72 роки, – ловить мене здивування і заливається гучним сміхом.
– Як її звати? – опановую свій шок.
– Маґда. Ми тепер задумуємося, ким же ж для неї є дитина моєї доньки. Я маю ще чотирьох дорослих дітей. Сміємося.

– Це найкраще, що може з людиною трапитися, – киває на Маґду, яку він ласкаво називає Маґдзя. Творити зменшувальні форми до всіх можливих слів – улюблена справа кожного поляка.

Потяг в'їжджає на вокзал в Катовіцах. Я допомагаю винести візок на перон, знімаю з поїзда "жарт Бога". Чоловік на прощання подає руку: "Всево харошево".

Як виявилось, це Александер Розенфельд, польський поет та журналіст. Свого часу був працівником легендарної "Солідарності" та радником Канцелярії президента Польщі.

Окрім мого знання російської він хотів дізнатися ще дві речі: Чи Тимошенко справді щось украла і чи Україна розпадеться на дві частини. У кожного свої жарти від Бога.

Тарас Назарук,
«Обозреватель»

ЦЕРКВА – АПОСТОЛЬСЬКА

З Катехизму УГКЦ

Христос покликав дванадцятьох апостолів (українською «посланців»), заснував на них Церкву й послав їх у світ проповідувати Євангеліє: «Покликав тих, що їх Сам хотів, і вони підійшли до Нього. І Він призначив дванадцятьох, щоб були при Ньому та щоб їх посилати із проповіддю». Апостольське служіння триває в служінні церковної ієрархії та посланництві всіх вірних. «Церква, розсіяна по всьому світу, одержала від апостолів та їхніх учнів правдиву віру, старанно її зберігає і проповідує цю правду, неначе б вона мала одні уста». Саме тому в Символі віри сповідуємо Христову Церкву «апостольською». Апостольскість Церкви здійснюється в служінні єпископів, священників, дияконів, чернецтва і мирян, які взаємодіють заради спасіння всього світу.

Наступниками апостолів у Церкві є єпископи, через яких передається апостольське спадкоємство – спасительна благодать та істинна віра. Воно здійснюється через святительське рукоположення (грецькою – хіротонія). «Апостоли через наступництво передали єпископам Церкву». Єпископи покликані навчати, освячувати й пастирювати. «Ми є наслідниками апостолів і управляємо Церквою тією ж владою, якою вони управляли». (стор. 103)

«НАШ» АПОСТОЛ АНДРІЙ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

ЧОМУ ПЕРВОЗВАННИЙ?

Так називають апостола Андрія через те, що згідно з Євангелієм від Івана, він був одним з двох перших мешканців Галілеї, яким Христос почав проповідувати своє вчення. Ім'я другого до нашого часу не дійшло. Згодом Андрій розповів про Ісуса своєму братові Симону (пізнішому апостолові Петру) і привів його до Христа. Проте в Євангеліях від Матвія та від Марка подана інша версія, у них ідеться про те, що Христос зустрів першими одночасно і Петра, і Андрія.

«НАШ» У НАРОДНИХ ТРАДИЦІЯХ

У грудні Земля та вся природа у північній півкулі сковується морозами, все неначе засинає в очікуванні весни. Свято Введення в храм Пресвятої Богородиці, яке відмічається 4 грудня, знаменує закінчення всякої роботи і розпочинає зимовий святковий цикл. Колись це був дуже важливий момент, зважаючи на велику кількість землеробів. Закінчення роботи означало, що люди мали більше часу для молитви та своїх приватних справ, для плекання обрядів, для того, щоб зустрічатися по хатах, планувати своє життя тощо.

Празник св. Андрія відзначаємо 13 грудня. Це є день не лише молитви, але також, за народними традиціями, які частково мають і язичницькі корені, час для всякого ворожіння. Молоді люди під час святкування намагалися (місцями ця традиція досі жива) вгадати свою долю, дізнатися про судженого чи суджену. Для прикладу. Одним із найбільш цікавих прийомів любовної магії, приурочених до дня Андрія, було «засівання конопель». Пізно ввечері, коли темно, дівчина набирала в пелену насіння коноплі (інколи льону, маку, тощо). Виходила за хату, сіяла на снігу і приспівувала:

**Андрію, Андрію!
Конопельку сію;
Спідницею волочу,—
Заміж вийти хочу.**

Потім набирала жменю снігу там, де сіяла коноплі, вносила до хати і, коли сніг розтавав, рахувала насіння: якщо кожна зернина мала пару – добрий знак.

Перспективи майбутнього шлюбу дівчата намагалися визначити, рахуючи дрова в оберемку (парне число – хороша прикмета), рахуючи кілля на певному відрізку плоту або тину, виливаючи віск чи пускаючи половинки горіхів із запаленими свічками на воду, зазираючи опівночі в дзеркало тощо.

Існували спеціальні ворожіння, що мали на меті розпізнати професію майбутнього чоловіка, довідатись, кому належатиме перша скрипка в родині. Щоб це вгадати, дівчина посипала на долівку трохи пшениці, наливала в мисочку води, ставила поруч люстєрчко і вносила півня: якщо півень нап'ється води, чоловік буде п'яницею, якщо кльоне пшениці – буде господарем, а як гляне у люстєрчко – буде панічем або ледарем.

Бігали дівчата також до річки, набирали намулу з дна і приносили до хати. В хаті цей намул уважно розглядали: якщо там є шматочок заліза або цвях – чоловік буде ковалем, тріска – теслею, скло – склярем, шкіра – шевцем, пісок – мулярем, а якщо, крім землі, немає нічого, – хліборобом.

В подільських селах було у звичай вирізування гарбузових голів. Освітлена зсередини свічкою гарбузова голова в темряві нагадувала людський череп. Як правило, хлопці лякали ними дівчат. Звичай цей напрями регукується з західноєвропейським «геловіном».

ПІСЛЯ МІСІЇ

Моці апостола Андрія зберігалися на місці його мученицької смерті у Патрах (Греція). У 357 році за наказом імператора Констанція вони (крім глави) були перенесені до Константинополя та покладені в основу церкви Святих апостолів. В VI столітті, за Юстиніана, моці св. апостолів Андрія, Луки і Тимофія, знайдені при розібранні старої церкви, перенесені до нового храму Святих апостолів та поховані під престолом. Після загарбання Константинополя хрестоносцями у 1208 році кардинал Петро Капуанський вивіз моці апостола Андрія до італійського міста Амальфі, де вони зберігаються дотепер.

З V століття відомо шанування апостола Андрія на християнському

Череп св. Андрія в Амальфі, Італія, покланяється владика Вл. Гучек, Прага, с-на: владика Петра

Заході. У Равенні йому присвячено капелу архієпископського палацу. Святий папа Григорій Великий заснував у Римі монастир на честь апостола Андрія, де знаходилася й папська резиденція. Крім того, у Римі існували принаймні ще 5 храмів та монастирів на його честь. Не пізніше VI століття був створений латинський переклад «Діань Андрія».

Особливе шанування апостола Андрія на Русі відомо з XI століття. У 1030 році молодший син Ярослава Мудрого, Всеволод, отримав у хрещенні ім'я Андрій, у 1086 році він заснував у Києві Андріївський монастир. У 1089 році митрополит Єфрем освятив мурований Андріївський собор у Переяславі.

✚ **Сергій ШУМИЛО:** «Той факт, що св. Ап. Андрій проповідував на теренах майбутньої Русі (навіть якщо лише на її півдні) і своїм благостям освятив цю землю, не може викликати ні в кого сумнівів. Тож слід вважати, що християнство в Київській Русі засноване було старшим братом Ап. Петра, в чому слід вбачати особливе благословення й обраність нашої священної землі і Церкви в Планах Господніх. А з цього виходить, що наш народ Волею Всевишнього з вуст Його посланця одним з перших серед народів Європи одержав Істинне Одкровення, Програму, що визначила поступ всієї європейської цивілізації.»

Для «ХГ» зладив Роман Амбріс (частково використано матеріали Г. Сегеди та Н. Довбні)

КОРОТКО

ВПЕРШЕ ЗА 19 РОКІВ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗРОСЛО

Станом на 1.10.2012 наявне населення України склало 45 559 235 чоловік, а постійне – 45 378 880 чоловік, що на 177 осіб більше, ніж станом на 1 вересня. Таким чином, вперше за 19 років зафіксовано зростання чисельності населення України, проте сталося це за рахунок приїжджиків. З 1993 року, досягнувши максимальної в історії позначки 52,2 мільйони наявних мешканців і 51,7 мільйони постійних, загальна кількість знижувалася з місяця у місяць. При цьому в країні, як і раніше, зберігається негативний природний приріст – за вересень поточного року кількість померлих українців перевищила кількість народжених на 4060 чоловік. Однак міграційний приріст у 4 237 осіб вперше за вказаний період його перевищив.

Незважаючи на триваюче природне зменшення населення в цілому по Україні, у вересні зафіксовано природний приріст в 11 регіонах України з 27: Автономній Республіці Крим (250 осіб), Волинській (199), Закарпатській (707), Івано-Франківській (362), Львівській (271), Одеській (129), Рівненській (536), Тернопільській (16), Чернівецькій (146) областях, а також у містах Києві (790) та Севастополі (49 чоловік). (Інтерфакс-Україна)

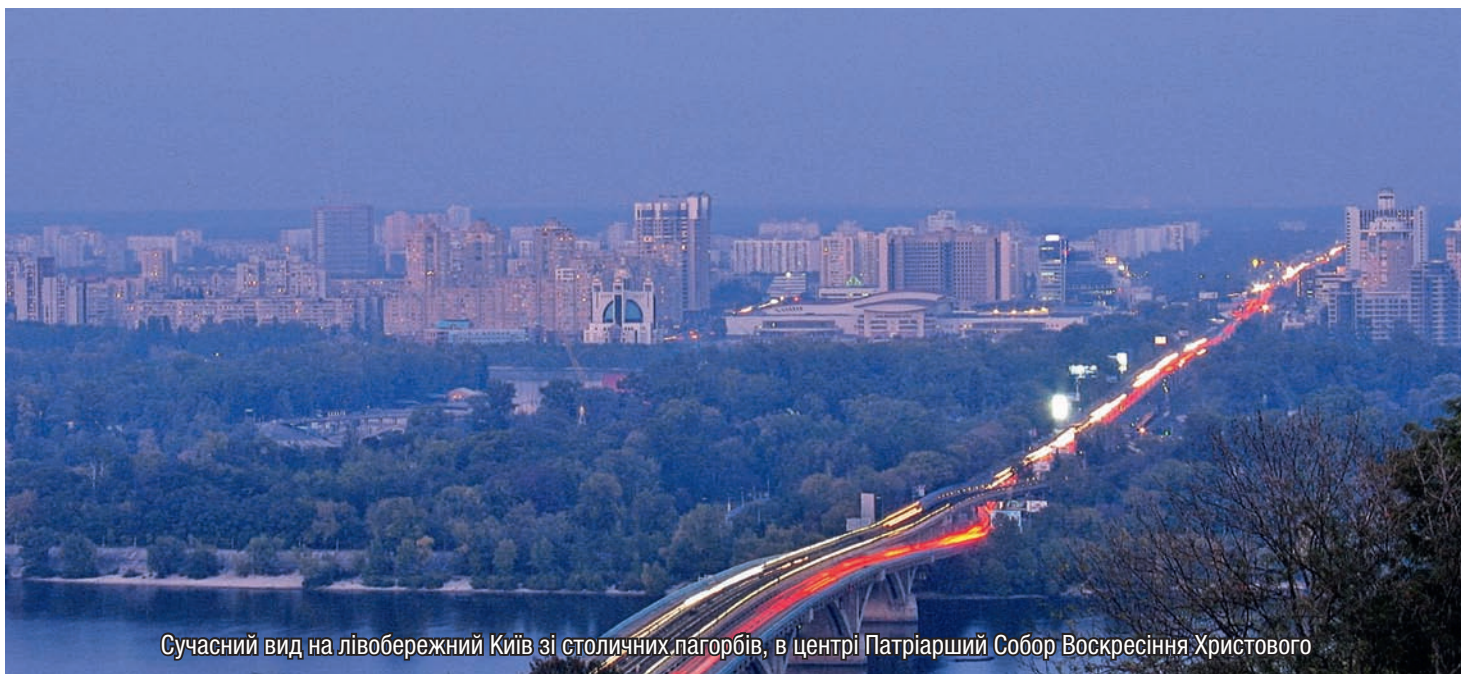
НАЦІОНАЛЬНА ГАНЬБА

Палестина отримала статус держави-спостерігача в ООН. За це Палестинці боролися понад 60 років. Офіційний Київ до останньої хвилини не зміг визначити своєї позиції в цьому питанні, тому під час голосування українська делегація просто... вийшла з зали засідань. Так само вчинили представники Екваторіальної Гвінеї, Карибати, Ліберії та Мадагаскару. Загалом за надання Палестині статусу спостерігача проголосували 138 країн, 41 держава втрималася, серед них Великобританія і Німеччина. Проти голосували США, Ізраїль, Канада, Маршаллові Острови, Мікронезія, Науру, Палау, Панама й Чехія. (АФ)

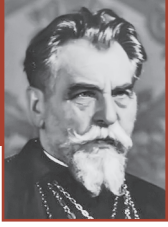
ЄВРОСОЮЗ ЗАБОРИВ ХРЕСТ

Національний Банк Словаччини планує випустити у наступному році монету номіналом 2 євро з нагоди 1150-річчя прибуття свв. Кирила і Методія до Великої Моравії. Однак, від ідеї розміщення німба над головами святих доведеться відмовитися, оскільки Європейська Комісія зажадала прибрати деякі символи у рамках принципу релігійного нейтралітету. Мова йде про німби та хрести. З протестом виступила Конференція Єпископів Словаччини. У IX столітті апостоли прийшли на територію сучасної Моравії. Вони її покровителі. Завдяки Кирилові та Методію церковні служби почали проводити старослов'янською мовою (до того латиною або грецькою). Апостоли створили слов'янську абетку і проповідували християнство. Вони перекладали церковні книги з грецької на старослов'янську мову. (CREDO)

Українка Ганна УШЕНІНА з Харкова стала новою чемпіонкою світу з шахів. У фіналі вона виявилася сильнішою за болгарку Антуанету Стефанову.

Сучасний вид на лівобережний Київ зі столичних пагорбів, в центрі Патріарший Собор Воскресіння Христового

**Йосиф Сліпий
(1892-1984)**

ЙОСИФ СЛІПІЙ І ЧУЖИНЦІ

Наслідком II світової війни було не лише знищення десятків мільйонів людей, а й також глобальні міграційні процеси. Примусове переселення змінило долю цілих етносів. Серед народів, які стали жертвами сталінських експериментів, були, зокрема, й німці. У цій публікації мова йтиме про частину з них – поволзьких німців. Приклад окремо взятої родини з усією очевидністю демонструє, як тоталітарний режим, озброєний ідеологією класової боротьби, втілював притаманне імперіям гасло «розділяй і володарюй».

Наприкінці серпня 1941 року ВКП(б) ухвалило спеціальну постанову «Про німців, які мешкають на території Української РСР». Згідно з цим документом арешту підлягали ті, хто перебував на обліку як «антирадянський елемент». Ту ж частину працездатного населення, віком від 16 до 60 років, наказувалось «мобілізувати в будівельні батальйони і передати НКВС для використання в східних областях СРСР».

«ПРЕВЕНТИВНИЙ ЗАХІД» РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОБЕРНУВСЯ ДЛЯ БАГАТЬОХ ТРАГЕДІЄЮ

У Поволжі німці мешкали ще з XVIII ст. Влітку 1941 року, у зв'язку з динамічним просуванням фронту на схід, з метою запобігання повстання в тилу Червоної Армії було вивезено за Урал, а також в Казахстан і Середню Азію понад 800 тис. німців. «Превентивний захід» умістився в три дні. Стільки ж у травні 1944 року тривала ганебна акція з депортацією кримських татар. Жорстока епопея з українцями тривала значно довше, хоча наказ від 22 червня 1944 року про депортацію українців, які пережили окупацію, не було виконано. З цього приводу Микита Хрущов на XX з'їзді КПРС, в лютому 1956 року, дозволив собі іронічно зауважити: «Українці уникали цієї долі тому, що їх занадто багато і нікуди було вислати. А то б і їх вислали».

його приїзду, підкреслювало, що прибула людина незвичайна, високої посади, дуже грамотна. І коли його привезли, і коли забирали, було дуже багато людей. Після того, як Митрополита вивезли, ми ходили дивитися в ту кімнату, де він жив. Там підлогу підняли і понижили, казали, що ніби під нею була радіостанція. Ходили чутки, що Митрополита знову забрали в тюрму. А потім через пресу я дізналася, що його, здається, виміняли на якогось розвідника.

В Маклаково ми були з 1941 до 1985 року. Чоловік дуже хотів повернутися на батьківщину, тож ми приїхали в Дрогобич. З нами прибула молодша донька, а син і старша донька залишилися на Сибірі. Люба, будучи молодшою, не розуміла того, що її хрестив такий знаний отець, а коли вона вже піросла, то батько їй все розказав. Говорили Любі про це й інші люди, адже ми жили серед українців. Тепер вона це добре розуміє і горда з того, що її хрестив Йосиф Сліпий.

У 2000-му році я познайомилася з панею Геленою Модрицькою і тепер відвідую засідання товариства німців. Чоловік у цьому розумів мене, він також прагнув відвідати батьківщину моїх предків. Думаю, що ми з дітьми ще поїдемо до Німеччини. Там живе моя сестра, яка виїхала у 1996 році. Її чоловік німець. Коли ми розраховувались на роботі, то мій начальник говорив: «Роза, якщо тобі на Україні буде гірше, то ти повертайся». Але я дуже полюбила Україну. Мені подобаються люди. Мій чоловік був в УПА. Як на заслання, так і після нього його часто викликали в КГБ, я завжди за нього дуже переживала. Навіть якщо я й поїду в Німеччину, то буду сумувати за Україною. Хотілось би, коли помру, бути похованою поряд з чоловіком, але на все Божа воля.

МИКОЛА ГУМЕННИЙ ТА РОЗА РАУ

Серед тих, на кого в буквальному розумінні вистачило товарних вагонів, були українець з Галичини Микола Гуменний і німкеня з Поволжя Роза Рау. На берегах повноводного Єнісею судилося їм поєднати свої долі. А коли народилася і трошки піросла їхня перша донечка, то її охрестив майбутній Патріарх УГКЦ Йосиф Сліпий. Попри митарства, які довелось пережити родині Гуменних, пані Роза вважає себе щасливою. Ось що вона розповіла.

Я народилася в Саратовській області. Знаєте, що було таке німецьке Поволжя. Воно навіть називалось Німецькою Республікою. Коли розпочалась війна, мені було 6 років. Нас вивезли. Мій батько, Карл Рау, на новому місці працював в МТС. Дідусь працював у кузні, а мама з бабусею займались домашньою господаркою. Нас було четверо дітей: троє дівчат і один хлопець. Як тепер пам'ятаю, та й батьки розказували, вивезли нас 5 вересня 1941 року. Нашу та ще одну сім'ю завантажили у машину і привезли на Волгу. Там ми ніч сиділи, а згодом підійшли баржі. Не пам'ятаю точно, скільки ми пливли по Волзі. Згодом ми перебрались у товарні вагони. Нас, німців, було тоді дуже багато. До Красноярска ми добрались потягом, а потім пересіли на пароплав, яким дістались до селища Ма-

клаково. Там, по інший бік Єнісею, ми пересіли на карпус (так називали великі човни). 18 жовтня нас нарешті привезли на місце постійного перебування. Через два місяці батька забрали у трудову армію, звідки він уже не повернувся. Далі нас виховувала мама. У 1944 році дідусь помер. Все, що ми привезли з дому, мама продала, щоб забезпечити харчуванням. Поки ще жив дідусь, то, працюючи в кузні, він міг бодай щось заробити. Доводилось з бабцею ходити й просити на прожиття.

Так ми прожили до 1949 року. Підрісши, я почала заробляти тим, що бавила чужих дітей. Так як можливостей для навчання не було, то я закінчила тільки чотири класи. В п'ятий клас потрібно було добиратись в інше селище. Коли мені було 16 років, я познайомилася з моїм майбутнім чоловіком Миколою Гуменним. Він був з України, перед тим відсидів 5 років за політику. Ми побралися. Вдень чоловік працював на будівництві, а ввечері – перукарем.

«КОЛИ ПРИВЕЗЛИ МИТРОПОЛИТА, МИ ЗРОЗУМІЛИ, ЩО ЦЕ НЕ ПРОСТА ЛЮДИНА»

Старша донька народилася у 1952 році. І десь у 1953 або 1954 до нас в будинок-інтернат привезли Митрополита Йосифа Сліпого. Як тепер пам'ятаю, приїхала «Волга» з охоронцями. Його поселили в кімнату, де було вісім чоловік. Там він і жив. Мій чоло-

вік заходив до Митрополита, стриг його, а попри те й спілкувався. І ось коли дочці було два з половиною роки, чоловік домовився з Митрополитом, що він її охрестить. Зрозуміло, що церкви там не було. Я думаю, що мій чоловік знав тоді, ким була ця невідома для багатьох мешканців поселення людина. Мій чоловік зі Львівщини, то ж був поінформований у церковних справах. Там було багато українців, та й мені Микола багато розказував. Так ми і домовилися про хрещення дочки. Митрополит погодився, але сам сказав, хто має бути за хресних батьків. Ганна Хрупа була на поселенні після 10 років таборів. Вона жила з батьком і матір'ю. Саме її порадив нам взяти за хресну маму Йосиф Сліпий. Хресним батьком був молодий хлопець Василь Остапенко.

Окрім нашої дитини, хрестили також дівчинку Сіми Мосійчук, яка походила зі Львівщини і мешкала на околиці селища. Митрополит порадив зібратись саме на тому помешканні. Я не пішла, бо хата Сіми Мосійчук була дуже тісною, до того ж було багато людей. На хрестинах був мій чоловік. Це сталося десь у березні або на початку квітня. Не пригадую точний рік, в який привезли до нас Митрополита.

Упродовж трьох років я працювала у стаціонарі. Митрополит приходив до нас. У нас був дуже добрий лікар, литовець, Броніслав Ясбур-

кіс. Потім він переїхав у Москву. Приходячи у стаціонар, Йосиф Сліпий запитував, як знайти лікаря. Митрополит боявся спілкуватися з усіма. Я часто зустрічала його, коли він прогулювався дорогою. У нас на березі Єнісею в окремому приміщенні була кімната, де жили багато привезених українців. Вони сиділи в таборах, а потім їх комісували за станом здоров'я. Митрополит заходив до цих людей і вночі відправляв там Службу Богу. Коли на вулиці я здоровкалась з ним, він не відповідав, а лише кивав головою. Митрополит переживав за тих людей, які через спілкування з ним могли постраждати. Кагебісти не переставали стежити за ним. Вони часто ховалися у лісі.

«МОЯ ДОЧКА ПИШАЄТЬСЯ ТИМ, ЩО ЇЇ ХРЕСТИВ ЙОСИФ СЛІПІЙ»

Навіть те, як виглядав супровід Митрополита під час

По-різному склалася доля членів українсько-німецької родини. Люба, яку на руках носив Митрополит Йосиф Сліпий, вийшла заміж за українця, і тепер вони живуть в мирі і любові там, де колись змушені були поселитись їхні предки. Вона закінчила торгівельний технікум, а згодом отримала фах економіста у вищому навчальному закладі. У Росії мешкає й брат Люби. Ельза, сестра пані Розі, живе в Росії, а наймолодша з сестер – Ліда – в Німеччині. Через якийсь час після запису цієї розмови (спілкування з Розою Гуменною відбулося на початку осені 2000 року) пані Роза з дочкою виїхала у Німеччину. А кілька років тому відійшла у Божі засвіти Гелена Модрицька, завдяки якій автору цієї публікації вдалося познайомитися з пані Розою Рау (Гуменною).

Підготував о. Михайло Бучинський

ПОЦІЛУНОК БОГА

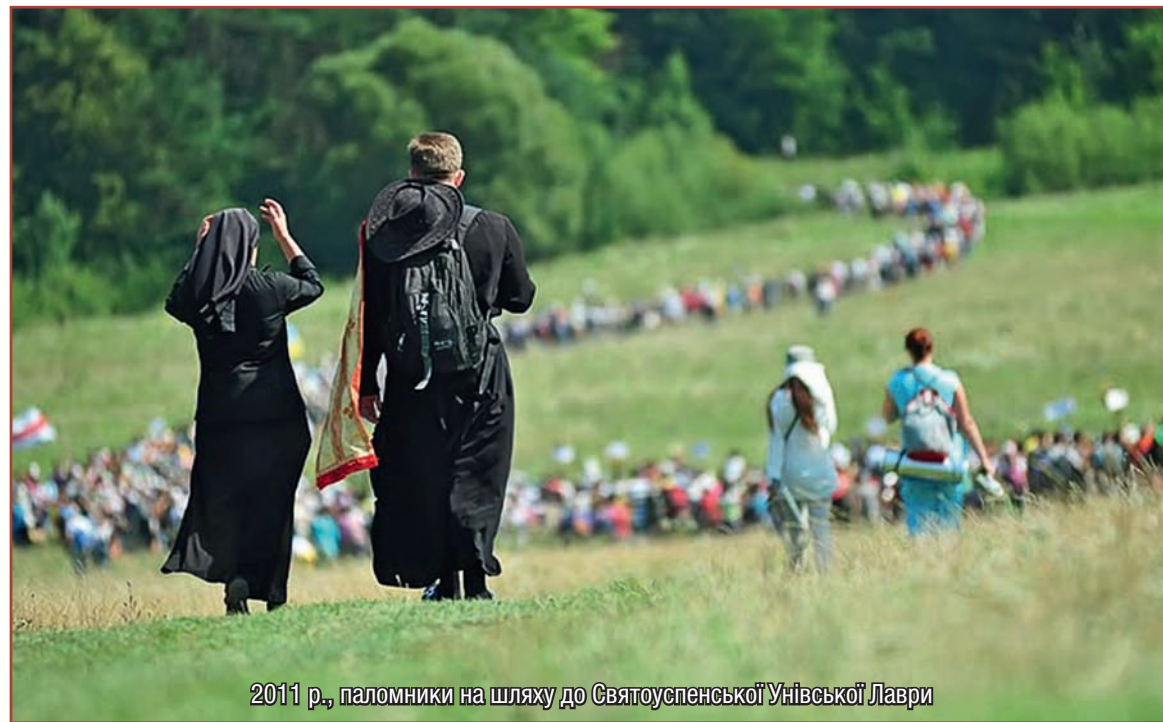
▼ Продовження. Початок на 1 стор.

У кожній людині він старався якось побачити свого ближнього. Він і далі продовжує діяти. Бо так здається, що коли перестає битися біологічний годинник, то вже усе закінчено. Насправді ж, ні! Блаженний Миколай Чарнецький втішається дуже великим культом. Бачимо, що будуються храми на його честь. Зокрема, недавно у Львові був посвячений дерев'яний храм його імені, куди люди дуже приходять. І це також служить мотивацією для діяльності. Звичайно, змінюються комунікації, змінюються методи праці. Ми використовуємо інтернет, аудіо середники, тобто усе, що допомагає нам донести Слово Боже до сучасної людини. Але є щось одне, тобто наша харизма – проповідництво і сповідництво – те, що нам поручив наш засновник святий Альфонс Лігуорі.

❖ **Богословські студії українців в Інсбруці мають певну історію. Наскільки важливим для нас, українців, є перебування в іншомовному оточенні і прагнення краще збагнути, відкрити для себе свою ідентичність як частини світового християнства?**

Слід зауважити, що перших студентів-богословів до Інсбрука прислав митрополит Андрей у 1899 році. І буквально сто років пізніше прибули українські студенти-редемптористи саме сюди, щоб вивчати богослов'я в університеті. Бачимо, що коли людина потрапляє в чужий край, то, як б сказав, вона починає ще більше цінувати свою ідентичність. Вона починає запитувати себе: «Ким я є у житті?» Пригадую семінари і конференції, які проводилися в університеті. Професор завжди говорив: «Ти представляєш Україну, представляєш греко-католицьку Церкву. А як у вас вирішують те чи інше питання?» Я дуже часто змушений був себе про це запитувати. А, по-друге, маючи з нами контакт, інші люди також щось довідувалися про нас. Хоча не лише навчання є істотним. Книжок сьогодні не бракує. Дуже багато різної інформації. Але досвід Церкви, тої чи іншої місцевої Церкви, дуже збагачує. Зокрема, пасторальні проекти, які церква проводить для людей. Я пригадую собі один з них в Інсбруці. При створенні його були, зокрема, й монахи-редемптористи. Йдеться про так звану духовну оазу. Існувала своєрідна група порадиництва, у якій завжди був присутнім священник, психолог чи, скажімо,

психотерапевт. Таким чином, людина, перебуваючи у цій оазі, могла отримати комплексну допомогу. Це мені вдалося побачити саме там. Я також побачив, як лікарка, що завідує клінічним відділенням, заснувала молитовні зібрання для медиків. І тепер ці лікарі моляться за своїх пацієнтів. Тобто, з цього досвіду можна дуже багато запозичити.

2011 р., паломники на шляху до Святоуспенської Унівської Лаври

й одягнені не як священники, а по-світськи. Людина запитує, звідки ми беремо силу на життєву дорогу. І ми маємо право сказати, що є віруючими, і це додає нам сил. А тоді нас запитують, а що таке віра. Може після розмови вона сягне до енциклопедії і почне щось читати про це?

❖ **Упродовж останніх десятиліть виріс інтелект людей. Вони багато знають і розуміють...**

Так, люди тепер є досить освічені. Вони мають багато книжок. І для мене завжди мудрість – це не є володіння певними знаннями. Мудра людина найперше є простою, покірною і доступною. Саме в такий спосіб вона приверне до себе інших людей і лише тоді зможе їм розповісти щось про Христа. Мусимо також запитати себе, скільки людей причащається на Святій Літургії, скільки людей взагалі приходять до храму. Не йдеться, властиво, про кількість, бо є більші або менші парафії. Мушу запитувати себе, скільки людей мене бачать, що я зробив для того, щоб вони приходили. **Ми цілий світ не врятуємо і ми не будемо відповідати за цілий світ. Священник повинен буде відповідати на два запитання: «Як я жив?» і «Як я служив?»**

❖ **Упродовж останніх років очевидною є активізація**

прочанського руху. Миряни із задоволенням відвідують відпустові місця. Деколи вони у неділі і в свята частіше бувають на прощах, ніж у храмі на парафії, до якої належать. Закрадається спокуса вважати, що парафіяни втрачають відчуття приналежності до парафіяльної спільноти. Як це пояснити?

Я думаю, що проща не є відкриттям лише нашого часу. Це, як нам відомо з історії, вже є дуже давній про-

«Де я стою і куди я йду? Де є моя життєва дорога?» Але, знаєте, чи прощі, чи чування, чи парафіяльне життя – усе це є в церкві. Твориться комплекс нашого життя, у якому є і будні, і свята та неділі. Важко сказати, чому люди не завжди йдуть до своїх храмів, які, можливо, найближчі, а вони йдуть туди, як вони й самі засвідчують, де їм добре, де вони себе почувають, як удома. І це є також прагнення вічності, бо **вічність – це є щось, де людина скаже, що настала стабільність.** Так як людина, переступаючи поріг свого помешкання відчуває спокій, почуває себе впевнено, також і церква, храм у релігійному житті людини дарує відчуття присутності у рідному домі. Але це є лише передсмак вічності.

❖ **Наскільки вагомим для утвердження у вірі є живе свідчення людини, що вбила у собі потяг до гріха, стала на шлях віри і старається не сходити з нього?**

Казав святий Жан Віанней, покровитель католицького священства: «Не всі святі праведно розпочали життя, але усі вони його праведно закінчили». Потяг до зла завжди супроводжує людину, бо спокуси ретельно виконують своє завдання. Якщо людина поборює, скажімо, певні узалежнення, то вона все ж залишається вразливою на той чи інший гріх. Можна вилікувати будь-яку рану, але це місце залишається чутливим. Воно потребує особливої обережності чи захисту. Ми повинні також зауважити, що людина у своєму християнському житті здатна повернутися. Потрібно прийняти ту людину такою, що навернулася. Дуже часто люди моляться за навернення того чи іншого члена своєї сім'ї. Але повинні зрозуміти, що він навертається. Деколи спрацьовує стереотип, мовляв, він таким був, то й інакшим бути не може. Насправді, Божа ласка діє. Суспільство дуже радо приймає тих людей. **Скільки святих людей є біля нас! Але ми їх чомусь не зауважуємо. Чому?** Нам легше звернути увагу на те, що є зле. Мені особисто, наприклад, подобаються «німечні святі»: апостол Петро, Марія Магдалина... У своєму житті вони мали темні сторінки. Однак, зустрічаючись з Ісусом, цю історію вони просвічували світлом. Маючи нахил до зла, вони боролися з ним і праведно закінчували життя. Святими вони ставали в присутності Божій.

❖ **Щиро дякую Вам, отчедокторе, за розмову.**

**Для «ХГ» записав
О. Михайло Бучинський**

цес. І проща є немовби відбитком нашого життя. Наше життя – це постійна дорога, неспокій, випробовування, нестабільність. Але якщо йдеться про прощу, як б сказав – мандрівку, вона в якійсь мірі дозволяє відійти від буднів. З іншого боку, це не є якась краєзнавча чи пізнавальна подорож, а відрізок дороги до Царства Небесного. Звернімо увагу ще й на таке. **Навесні чи влітку тисячі молодих людей йдуть на прощу до Унева. Але цього майже ніхто не фіксує. Якщо б ці молоді люди взяли в руки зброю, то відразу усі газети були б переповнені інформацією.** А тут люди йдуть з Богом у мирі, йдуть на прощу. Суспільство немовби цього не зауважує. Але це є дуже гарне свідчення цих людей. Є такі гарні місця, які люди називають «намоленними». Ми не можемо цього поміряти нашими фізичними категоріями, тобто не можемо визначити, де діє більша ласка. Але є певні місця, які притягують людей. Але не тільки на прощі. Подивімося, щораз більше людей приходять на чування у ту чи іншу церкву. Тепер відомі вечірні чи нічні чування. Люди приходять, щоб вийти принаймні зі свого дому, зі своєї квартири і трохи помовчати, помолитися. **Якщо у місті є відчинені храми, то багато хто з людей заходить туди хоча б на п'ять чи на десять хвилин.** Люди немовби хочуть сказати собі:

- 1** Застановіться над справжнім змістом Різдва Господнього! В підготовці до Різдва слід уникати всього, що може стати на заваді справжньому відчуттю свята Боговоплочення! Різдво не має нічого спільного з духом безмежного споживацтва та передріздвяного бізнесу. Необхідно пригадати правдиву сутність свята, а особливо, що Ісус приходить, щоб дарувати нам вічне життя та повернути всьому створінню його первозданну гармонію, красу та гідність.
- 2** Приготуйте належно до свята! Якщо Вам хочеться зробити обновку, думаючи, що це надасть урочистості святу, але у Вашому гардеробі достатньо речей, які ще пристойно виглядають і можна носити, то можете бути спокійні, адже свято Різдва – свято Ісуса; Він в убогості прийшов у наш світ і тому прийме нас, дивлячись не на пишний одяг, а на наші прикрашені добротою та любов'ю серця. Звернімо увагу насамперед на те, щоб належно приготувати оселю своєї душі, аби новонароджене Дитятко Ісус змогло знайти тут місце і наповнити нас своїми миром та радістю спасіння.
- 3** Від чистоти душі до чистоти довілля! Прибирайте Вашу оселю природними засобами для миття та догляду! В час генерального прибирання не викидайте непотрібні Вам речі будь-куди, а краще віддайте потребуючим, а відходи викидайте попередньо сортувавши, якщо у Вашому місті передбачена така можливість, якщо ж ні, зробіть можливе: папір – в пункти прийому макулатури, склотару та метал – в інші відповідні пункти прийому вторсировини.
- 4** Збережіть життя ялинці! Зрубана ялинка не має нічого спільного із святом Різдва Христового – празника Життя та радості всього створіння. Якщо для Вас ялинка є невід'ємним атрибутом Різдва, купіть не зрубане дерево, а ялинку в горщику. Прикрасьте її для свята, а потім поставте на балкон або у двір, поки не настане

12 ЕКОЛОГІЧНИХ ПОРАД ДО РІЗДВА

РІЗДВО – ЧАС ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ СВОГО ХРИСТІЯНСЬКОГО ПОКЛИКАННЯ І ГІДНОСТІ ДІТЕЙ БОЖИХ. СВЯТКУЙМО ЦЕЙ ВЕЛИЧНИЙ ПРАЗНИК У ДУСІ ЗАПОВІДІ ЛЮБОВІ І БЕЗ ШКОДИ ДЛЯ СЕБЕ, БЛИЖНІХ ТА БОЖОГО СТВОРІННЯ – ПРИРОДИ!

Малюнок Вікторії Процьві

- слухна мить для посадки на Вашій присадибній ділянці, дачі чи відкритій природі. Як альтернативу для прикрашання домівки можна використати гілки хвойних дерев. У цьому випадку Ви одержуєте «атрибут Нового року» – ялиновий аромат у будинку, а саме дерево залишається живим.
- 5** Зробіть екологічний подарунок! Різдвяний період – час подарунків, але, водночас, і марних витрат, тому не дозволяйте собі стати жертвою власних неприборканих бажань чи загальної моди та зовніш-

- нього тиску. Насамперед, постарайтесь бути даром любові для своїх найближчих. Оминайте непотрібні покупки. А коли все ж робите матеріальні подарунки, то намагайтесь щоб вони були дружніми до довкілля. Відповідних можливостей сьогодні є багато: електроприлади високого класу енергоефективності, світлодіодні лампочки, які дозволяють знизити споживання струму до 20 раз, аератори до змішувачів кранів та душових лійок, які дозволяють в декілька раз знизити витрати води та, відповідно, енергоносіїв, сумки з природного матеріалу тощо.
- 6** Готуйте святкові страви без шкоди для довкілля та здоров'я! Готуючи святкові страви, старайтесь використовувати натуральні продукти. Віддаючи перевагу продуктам харчування природного походження, дбаєте за власне здоров'я і здоров'я дорогих Вам людей, насолоджуючись справжнім смаком продуктів. Надавайте перевагу сезонним продуктам вирощеним у власному регіоні, адже заморські гості часто долають тисячі кілометрів, щоб потрапити до нашого столу. Для цього витрачається додаткова енергія, а щоб вберегти їх від зіпсуття часто використовуються речовини шкідливі для нашого здоров'я.
- 7** Відмовтесь від алкогольного допінгу свята! Їжте-пийте вміру! Свято Різдва – це не свято об'їдання з шкодою для здоров'я та природи, а ж ніяк не свято алкогольного дурману, що закриває правдиві цінності!
- 8** Відмовтесь від куріння або, на початок, хоча б суттєво скоротіть кількість випалених цигарок! Різдво – це чудова нагода для цього, адже це свято, яке дарує Божий мир та радість і робить зайвим будь-який «сурогат щастя».
- 9** Відмовтесь (хоча б на час) від домашнього «гіпнотизера та терориста» – телевізора! Для того, щоб створити належну атмосферу Різдвяних свят не удавайтеся до включення телевізора чи комп'ютера,

- але, натомість, спробуйте відчувати, що це свято родинне; для цього в пригоді обов'язково стануть веселі колядки, якими прославлятимемо Дитятко Ісуса.
- 10** Святкуючи, вдома чи йдучи в гості не забувайте про довкілля! Святкуючи не забувайте вимикати електроприлади та освітлення з яких не користуєтесь. Не залишайте відчиненими квартирки. Встановіть оптимальну для здоров'я та довкілля кімнатну температуру (19-20° для приміщень, в яких проводимо більшу частину часу, 16-18° для спальень). Пам'ятаймо, що кожен додатковий градус тепла коштує 6% додаткових витрат енергії, коштів та шкоди для довкілля. Йдучи у гості, а особливо за довшої відсутності, варто зменшити подачу тепла.
- 11** Відмовтесь від піротехнічного допінгу свята! Купуючи піротехнічну продукцію слід пам'ятати, що кожен яскравий постріл святкового снаряду має свої наслідки і для оточуючих, і для природи. Як показує досвід, використання піротехнічних засобів (особливо напідпитку) може завдати травм; при активації пристрою в повітря вивільнюються важкі метали, а в довкіллі залишаються купи сміття.
- 12** Підтримуйте святковий екологічний настрій і надалі! Якщо в часі святкування Вам вдалось втілити в життя хоч декілька з цих порад – це добрий знак, тому не зупиняйтесь на досягнутому в часі Різдвяних свят! Виробіть більше екозвичок для себе та для Вашого близького оточення! Нехай вони стануть невід'ємною складовою Вашої християнської культури! Дотримуйтеся їх, дбаючи про Боже створіння та свідчаючи таким чином про прихід Спасителя в повсякденному житті практичною любов'ю до Бога, через відповідальне ставлення до Його створіння – природи! Поділіться своїми екологічними знаннями з близькими та знайомими!

Бюро УГКЦ з питань екології

ПАМ'ЯТАЙМО...

Не маймо великого довір'я до нашої пам'яті! Вона так само носить на собі тавро безволі, як і багато інших складників нашого духовного єства. Тому варто нагадати: «...сидить біля трупа матері при дорозі з широко розкритими волошковими очима дитина, а в тих очах німий запит. Дивиться то на матір, то на світ, не розуміючи, що сталося... А оченята просять хліба, якого вже давно нема... Село змінилось, опустіло... Дороги, що ведуть до міста, засіяні трупами. Трупи лежали тижнями непоховані... До міст доходили найдужчі, вони пробували сидіти, витягаючи руку по милостиню, але потім сили їх покидали, вони лягали з витягнутою рукою і от, тіла їх починали набрякати, набирати іншої барви... Але смерть

приходила не скоро. Шкіра на їхніх набряклих ногах репалася на сонці, з ран сочилася вода...»
«Царює смерть на рідній Україні Чим провинилися її сини?»

КОЛИ СЛІВ МАЛО – ТРЕБА ДІЯТИ!
Перша наша дія: Союз Українок Скандинавії провів мистецький семінар «Допки пам'ять в серці не згасає» із вшанування жертв Голодомору за допомогою фарб та пензля. Фарби передали жіночі емоції: гнів проти катів і співчуття до невинно убієнних. Намальовані жінками Союзу Українок Скандинавії та дітьми навчально-просвітницького недільного осередку «Молоде козацтво» (Стокгольм) картини містять в собі енергетику болю, що є

цілющими ліками, які виліковують душі від байдужості, безпам'ятства і забуття.

Друга наша дія – допомогти дітям пізнати і зрозуміти одну з найтрагічніших сторінок нашої історії. Саме нашим дітям належить нести ці знання в майбутнє, аби ми не загубилися на великій планеті Земля, аби могли протистояти нищенту нашої нації. Тема Голодомору є дуже складною, вона важка і болюча, але ми не маємо права її замовчувати чи приховувати. Тим більше, що наші діти чують інформацію з телевізорів, радіо, особливо в ті дні, коли ми вшануємо пам'ять жертв Голодомору, коли ми запалюємо свічку пам'яті в четверту суботу листопада. Діти запитують.

[Українці у Швеції]

Слід пам'ятати, що психіка дитини – вразлива, тому подача інформації має відбуватися без агресивних коментарів.

На допомогу нам, батькам, вчителям прийшла збірка під назвою «Зернятко надії». Цю збірку було отримано від п. Оксани Левицької, голови комітету Рідне Шкільництво (Торонто, Канада). Тут розміщені твори авторів третього покоління, тобто тих, хто є останніми, які чули розповіді про Геноцид від рідних. Ця збірка є невеличким «камінчиком у фундаменті нового світогляду, адже говорити про Голодомор з дітьми – це виховувати людину з інакшими життєвими орієнтирами, людину вільну і мислячу, людину співчутливу і таку, що знає та поважає націю, об'єднану історичною травмою. Життя і людська гідність перемагають усе, навіть найстрашніше, – ця ідея підтримуватиме дитину в подальшому її житті» – говорить з глибоким переконанням Зоя Жук (Зоряна Живка), одна з авторок збірки,

письменниці. Маю надію, що наступного року діти з осередку «Молоде козацтво» вже свідомо ставитимуть свічку в День Пам'яті, розуміючи чому і навіщо вони це роблять.

ТРЕТЯ НАША ДІЯ – ЗАПАЛЕНА СВІЧКА НА ПІДВІКОННІ

«Свічка» – це гімн надії, що надає сил жити далі, та часу, що лікує та згладжує помилки людей. Це рани пам'яті та шана жертвам Голодомору: дідам, батькам та ненародженим онукам. Це свідчення того, що попри всі нелюдські випробовування, українці вберегли красу своєї душі та любов до своєї землі.

«Хай палає свічка... хай палає Поєднає нас вона в цей час»...

Наталія Войтюк, наставник дитячого осередку «Молоде козацтво», член Ради СУ Скандинавії.

Використано цитати з: «Жахлива згадка» Н.Турукало-Чаївець; «Волошкові очі» Є.Маланюк; поезії М.Руденка

❖ **Благослови, душе моя, Господа, і все нутро моє, ім'я святеє Його. Благослови, душе моя, Господа, і не забувай усіх дарувань Його. Він очищає всі беззаконня твої, і зціляє всі недуги твої. Він визволяє від тління життя твое, вінчас тебе милістю і щедротами. Щедрий і милостивий Господь, довготерпеливий і многомилостивий. Благослови, душе моя, Господа, і все нутро моє, ім'я святе Його. Благословенний Ти, Господи.**

На склоні життя мого, серце моє заповняють думки й почування вдячності супроти Господа й Сотворителя мого. Ввесь час зазнавав я ласки й добродійства один по другій. Дивлячись назад, на путь моєї життя, бачу якими дарами Господь наповняв моє життя.

Дав мені праведних і глибоковірних батьків. І тато мій і мама моя, були між першими українськими емігрантами, які, шукаючи кращої долі, приїхали до Канади з глибокою вірою в Бога, з упованням на Боже Провидіння, з працьовитістю та витривалістю. Побралися вони в Канаді і своїм дітям перецпили віру в Бога та любов до рідної спадщини.

Ще в дитинстві Господь поклав у мою душу бажання стати священником. Священниче моє покликання завдячую молитвам мого батька, який маючи шість синів, молив Господа, щоб один з них став священником. Щасливий цей вибір припав мені. І в моєму серці ніколи не було найменшого сумніву відносно автентичності того ж поклику. Не було в мене ніколи покус сумнівів про те до чого Господь мене покликав. Зложив я монаші обіти як редемпторист, та відбувши студії, був

ДУХОВНИЙ ЗАПОВІТ ВЛАДИКИ МИХАЙЛА (ГРИНЧИШИНА)

❖ **12 листопада на 84-му році життя відійшов до вічності Владика Михайло (Гринчишин), Апостольський екзарх для українців Франції, країн Бенілюксу та Швейцарії. Нині знайомимо наших Читачів з Заповітом Покійного.** ❖

рукоположений Митрополитом Максимом Германюком 1952 року.

Тодішній протоігумен, отець Володимир Маланчук, вислав мене до Риму на дальші студії, які я щасливо відбув включно з докторською дисертацією в Папському Інституті Східних Наук 1955 р.

Цей побут у Вічному Місті був цінним добром для мене. Під час років тих студій Великодні й літні вакації послужили на те, що я міг голосити духовні науки та місії вправу у Франції, Німеччині, Італії.

Після того як повернувся з Риму, перше моє душпастирське призначення було на ректора Інституту ім. Митрополита Андрея Шептицького в Саскатуні. Будучи настоятелем цього студентського дому почав записуватись з постаттю Великого Митрополита. По двох роках – 1957 – був призначений настоятелем семінарії отців редемптористів у Медоуейль, біля Торонта. І того самого року – 1957 – одержав я від Кир Івана Бучка призначення на постулятора справи беатифікації Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького. Цей зв'язок з особою Кир Андрея – мабуть

найбільша духовна благодать у моєму житті, як священника та єпископа. Ціле своє життя провів я у товаристві цієї найбільшої церковної постаті українського народу. Мав можливість збирати й читати його письма й твори. Запізнався з його думками, його задумами, з його працею, його жертвою й посвятою. Могутня та постать мене манила та мені імпонувала. Богувгодний той взір стояв мені перед очима.

У своїх відвічних задумах Провидіння Боже уложило цікавий та багатий план для мого священничого й єпископського життя. Мав можливість голосити місії по різних парафіях та духовні вправи священникам і сестрам в Канаді та ЗДА. Був парохом у різних парафіях: Вінніпег, Саскатун, Ньюарк. 1979 р. був назначений ієрархією УГКЦ генеральним секретарем святкування Ювілею Тисячоліття Хрещення Руси-України. І негайно після єпископської хіротонії (1983) вибраний був секретарем Синоду Ієрархії УГКЦ. Виконував цей уряд до повернення глави УГКЦ до Львова. Опісля, через три каденції перевибраний був членом Постійного Синоду.

Будучи апостольським екзархом у Парижі був на-

значений апостольським адміністратором екзархату у Великій Британії. Виконував той уряд два роки (1987-1989), стараючись погоїти рани й протистояння серед церковної громади в Англії. Опісля, упродовж чотирьох років (1996-2000), завідував апостольським екзархатом у Німеччині й Скандинавії. Коли 1994 р. Іван Павло II створив Центральний Комітет Ювілею року 2000, призначив він мене головою Комісії Нових Мучеників.

По клопотаннях та важких зусиллях вдалося відкрити у Львові подвійне постуляційне бюро. На доручення конгрегації для справ святих Постуляція приготувала документацію для 27-ох мучеників УГКЦ, що їх Папа проголосив блаженними під час своєї візиту в Україні 2001 р. Ця нелегка, але вдячна й благородна праця Постуляції продовжується. Появляються друком різні твори й писання Митрополита Андрея. Відкривається його велич. Українці греко-католики щораз краще його пізнають.

З глибини душі дякую Господеві, що дозволив мені бути учасником таких гарних, могутніх задумів непроглядних тайн його Провидіння. Життя

моє не було ані монотонне, ані нудне. До праці не був я лїнївий. Дарів-талантів не закопав. До самого кінця старався виконати свої обов'язки й завдання.

Ніколи не було в моїй душі задрости супроти досягнень інших – зокрема моїх співбратів у священстві чи єпископстві. Господь захоронив моє серце від цієї грішної настанови – invidia clerical. Радше, я тішився досягненнями інших. Не шукав похвали в нікого. До себе радше приміював слова Євангелії: «Як зробите все, що звелено вам, кажіть: Ми слуги непотрібні, виконали те, що повинні були зробити».

Перед моїми очима могутня постать Павла Апостола, який ось так підсумовував своє трудяче життя благовісника Христової Євангелії: «Я вже готовий на ливну жертву, і час мого відходу настав. Я борюся доброю борнею, скінчив біг – віру зберіг. Тепер же приготований мені вінок справедливости, що його дасть мені того дня Господь, справедливий Суддя; та не лише мені, але всім тим, що з любов'ю чекали на його появу».

Понад 50 років працюю для справи Митрополита Андрея – його прослави. Не маю найменшого сумніву, що вона здійсниться. Господь випробує нашу віру й витривалість. «Але хто витриває до останку, той спасеться». За оце моє життя переповнене небесними дарами й ласками та хоч деякими досягненнями, за силу витривати на служінні Трьединому Богові, заносу славословіє: «Цареві ж віків, нетлінному, невидимому, єдиному Богу честь і слава на віки вічні. Амінь».

Дня 13 квітня 2008, Винсен, Франція

+ Михайло Гринчишин, Апостольський екзарх

ХТО ВСТАНОВЛЮЄ ДЕНЬ НАШОЇ СМЕРТІ?

26 років, жага до життя і все життя попереду: чому він помер? Хто встановлює день нашої смерті? Чи справедливо, що дехто може жити довго, а дехто – ні? Він міг би мати дітей і реалізувати стільки ідей! Невже ми маємо думати, що смерть – це нагорода, тому що зараз він у вічному житті? І якщо життя – дар Божий, чому смерть забирає цей дар? Чи бачать нас наші близькі, які померли? Чи страждають від того, що ми страждаємо? Чи шкодує мій друг, що він прожив так мало?

У своїх задумах Бог знає, кому який термін встановлений. Однак люди можуть вкоротити свої дні за власною ініціативою: вбивств, самогубств, аварій і т.д... Чи справедливо, що одні мають можливість жити довше, а інші – не мають такої можливості? Це запитання було б правильним, якщо б це наше життя – земне життя – було єдиним і останнім. Іноді коротке життя на цій землі можна вважати справжнім везінням. Ісус сказав: «**Бо яка користь людині, що здобуде весь світ, а душу свою зана-**

пасть?». Який сенс жити сто років, якщо все закінчиться пеклом? Роздумувати про земне життя треба завжди маючи перед очима те життя, заради якого справді варто жити, життя, яке триває вічно.

Так що ж, треба вважати смерть друга нагородою? Ми не знаємо, чи перебуває вже твій друг у вічному щасті, але сподіваємося на це. У Рай потрапити відразу нелегко. Свята Тереза Авільська, яку Бог наділив чудовим даром знання про вічну долю багатьох людей, свідчила, що з тих, кого вона знала, тільки дві душі увійшли відразу до Раю. Решту очікували або пекло, або чистилище. Потрібно багато молитися за твого друга, що загинув так раптово. Несподівана смерть молодій людині – це і пересторога для всіх нас. Нагадування, що головне в цьому житті – бути готовими, в стані Божої благодаті, з совістю, вільною від тяжких гріхів. Ми сподіваємося, що твій друг був саме в такому стані або що

Бог дав йому можливість покаятися останньої миті життя.

І, нарешті, запитання – чи, радше, крик душі: «Якщо життя – дар Божий, чому смерть забирає цей дар?» Так, смерть – це позбавлення дару, але Бог ніколи не відбирає у Своїх дітей дару, якщо натомість не може дати ще більшого і тривалого дару. Це не означає, що всіх неодмінно чекає Рай. У задумі Бога смерть є переходом від тимчасового, земного життя, до життя Божественного і вічного. Але цілком можливо, що хтось не бажає бути в Раю і фактично вибирає – хоча часто і несвідомо – пекло.

Чи бачать нас наші покійні близькі? Щоб адекватно відповісти на це запитання, треба побувати там, де вони зараз перебувають! Ніхто не може говорити про те, чого ніколи не бачив і не чув, але Ісус повернувся звідти і розповів нам. Тому наша відповідь базується на Його словах. Святі, і тільки вони, споглядають Бога і вміють прочитувати безпосередньо Його думки.

Тільки той, хто перебуває в Бозі (тобто в Раю), може споглядати думки Бога. У Бога можна також довідатися, відповідно до заслуг і ступеня досконалості любові, дві речі: сутність Бога і все, що знає Бог.

Чи може померлий шкодувати про те, що він жив так недовго? – Той, хто перебуває в Раю, не може шкодувати ні про що, оскільки Рай – це місце досконалого і вічного щастя. Жаль виникає в момент суду, коли людина постає перед Божественним судом, чекаючи своєї долі. У кінці життя ми можемо шкодувати тільки про те, що не досягли святості, якої чекав і бажав для нас Господь Бог. Жаль відчувають ті, хто є в чистилищі або в пеклі. Перші шкодують про те, що не використали часу, даного їм Господом. Другі шкодують про все земне життя, яке перетворилося для них у втрачений шанс і причину вічних страждань.

За матеріалами: radiovaticana.org

[Важкі питання віри]

[Переглядаючи архів]

ХГ

ГЕРОЇ ТА НІКЧЕМИ

Запорукою відродження 1991 року України стали тисячі малих і більших битв, у час, коли вони відбувалися, не було надій на перемогу, оскільки сили були надто нерівні. Проте в своїй сукупності, як можна припускати, вони дали бажаний результат. В цьому контексті ми можемо згадати зокрема Крути, чи Базар, але так само боротьбу УПА. Про цю останню в 1949 році так ось писала швейцарська щоденна газета «ТАТ» (наводимо за «ХГ»).

«Може хтось думати, що боротьба цих повстанських груп є безвиглядною в обличчі потуги советського деспота. Але французькі партизани, що повстали проти нацистів, та всі інші народи, що хапали за зброю проти гнобителя, ніколи не ставили питання про кінцевий результат їхнього чину. Сам факт, що УПА в чотири роки по закінченні війни ще існує і проявляє живу активність є, все-таки, гідний уваги. Політичні констеляції можуть деколи дуже швидко мінятися, і сповидно непереможні потуги розпадаються впродовж короткого часу. Це виявила історія останніх століть аж надто виразно.»

Разом з тим увесь довготривалий період боротьби був також періодом зради. Найбільш болючою, звісно, є зрада уособлена представником української нації. В листопаді 1949 році «ХГ» надрукував статтю про українців з Канади, які примудрилися там, у вільному світі, розповсюджувати гасла советської пропаганди. Нам найбільш відомим в цьому контексті є прізвище Віктора Поліщука, проте таких людей було багато.

«Комуністична преса в Канаді, що друкується в українській мові, по-

дала вістку, що П. Кравчук повернувся до Канади з СССР, де перебував 20 місяців. Тепер він їздить з докладами з метою представити положення на Україні. Ясно, що це положення представляє він так, як того вимагає комуністична пропаганда.

В зв'язку з цими виступами п. Кравчука, вінніпегський часопис «Український Голос» зауважує, що «москофіли українського роду в Канаді прийняли звичай висилати час від часу когось в Україну, щоб опісля використовувати такі відвідини для посилення своєї пропаганди в Канаді. Так теж на Україну виїхав був Кравчук, щоб оновитися духом «старшого брата» й стягнути публіку на свої відчити в Канаді. Москофільські газети містили останніми часами його репортажі й знімки зі стріч з колгоспниками і робітниками, а «Українське життя» вмістило його знімок, як він «приглядається до роботи трактористів». Та ми певні, що Кравчук не заглянув в глибину душі кріпаків в колгоспах і не оглянув людських страхіть в таборах невірничої праці. Ми певні, що український кріпак в колгоспі не міг відкрити йому своєї душі, бо Кравчук для нього був

одним із упривілейованих щасливців, який не знає, що то значить бути невірником держави.

Все таки за 20 місяців часу Кравчук міг багато побачити, а навіть навчитися. Двадцять місяців, це більше як півтора року. Він міг би відвідати кожен частину української землі й повинен би дати відповідь на багато питань, нп. на такі:

1. Що сталося з Ірчаном, Сембаєм, Смуком, Книшем, Ковалишином, Вуланюком, Дзьолою й десятками інших, що під впливом комуністичної пропаганди поїхали з Канади в Україну помагати будувати соціалізм?
2. Де є українські амбасади, посольства, або бодай консуляти, якщо Україна є самостійною державою?
3. Чому був голод в Україні в 1932 – 1933 роках, коли в той час Москва продавала українську пшеницю за кордоном?
4. Чому Москва не хоче погодитися на міжнародну комісію з рамени Об'єднаних Націй, щоб вона проследила табори невірничої праці в Советському Союзі, якщо Москва така певна, що вона їх не має?
5. Чи Кравчук бачив і чи може підтвердити, що діти на Україні пили молоко, на яке комуністи в Канаді збирали гроші? Бо дуже дивним виглядає, що за двадцять місяців свого побуту в Україні він писав

про все, що там бачив, а ніколи не подав, що сироти в дитячих будинках це молоко отримали.

6. Хай Кравчук пояснить, за старої Австрії і навіть за пансько-шляхетської Польщі, наші люди з Канади могли вільно переписуватися зі своїми кривними в Україні і тоді сотні тисяч листів йшло в один і другий бік, а тепер ніхто з українських канадійців не отримує ніякої вістки, а якщо навіть раз на рік хтось з його прихильників дістане листа з українських земель, то москофільська преса його передрукує й робить з цього велику подію, а навіть сенсацію?
 7. Чому печатки на тих рідких листах з України і назви місцевостей на печатках є російські?
 8. Чому в читанці для українських дітей в Україні, виданій 1945. р. Державним Учбово-Педагогічним Видавництвом, пишеться на трьох сторінках про Леніна, на вісьмох про Сталіна, а нігде немає безпосередньої згадки про Україну?
 9. Чому в тій самій читанці, в якій подається житєпис Шевченка, не сказано, що Шевченко – український поет?
- Повищі питання далеко не вичерпують всіх тих справ, на які Кравчук повинен би дати відповідь. Одначе він відповіді не дає, бо й дати не може. Та мовчанка є теж відповіддю...»

(АФ)